

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

· HVAR 8 DAG ·

ILLUSTRERADT

MAGASIN

NISSANS UTLOPP VID HALMSTAD. — AMATÖRFOTO. K. BJÖRLINGSON, JÖNKÖPING.

18:DE ÅRG.

DEN 11 MARS 1917

N:o 24

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöströmsparra.

M. Sjöström

MAGNUS NYRÉN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Om det icke just är många områden, på hvilka ett framgångsrikt svensk-ryskt samarbete hittills blifvit ävägbragt, finns det till gengäld ett, på hvilket detta samarbete varit desto tillfälligare och frambragt synnerligen värderika frukter: den astronomiska forskningens. En af de svenska märkesmännen vid detta samarbete, prof. Magnus Nyrén, har i dagarne inträdt i sitt nitonde decennium, i det han den 21 februari fyllde ättio år.

Magnus Nyrén är född i Brunskog i Värmland den 21 februari 1837 samt son till hemmansägaren därstädes Olof Jansson och hans maka Katarina Jonsdotter. Efter att år 1859 ha blifvit student i Uppsala ägnade han sig åt astronomiska studier och aflade 1867 filosofie kandidatexamen. Lärare i astronomi vid Uppsala universitet var vid denna tid prof. Gustaf Svanberg, hvilken själf värmlänning omfattade sin unge landsman med synnerlig välvilja och äfven lyckades åt honom utverka ett stipendium för studier vid utländska observatorier. På hans råd begaf sig Nyrén år 1868 — sålunda för snart femtio år sedan — först till den berömda ryska stjärnforskningscentralen i Pulkova; resultatet blef, att han stannade där i nära fyrtio år och inskref sitt namn som ett af de mest lysande i den stolta raden af öfriga svenska forskare därstädes: Lindhagen, Gylden, Rosén, Hasselberg, Bohlin, Lindstedt, Backlund.

Till en början anställd endast som e. o. astronom lade Nyrén snart i dagen sin utomordentliga förmåga att handtera precisionsinstrument och utförde redan nu observationsarbeten, som blifvit af grundläggande betydelse för den samtida teoretiska och praktiska astronomien. Redan hans doktorsafhandling, innehållande ett försök att bestämma precessionskonstanten medelst ljussvaga stjärnor, var ett arbete af synnerligen hög rang — den belönades med första priset vid 1869 års promotion i Uppsala samt med docentförordnande därstädes — och den följdes snart af flera andra, rörande astronomiens grundkonstanter, hvilka räknas till nutidens yppersta. (Inom parentes må anmärkas, att med precession förstås det fenomenet, att vårdagjämningpunkten långsamt rör sig i ekliptikan i motsatt riktning mot solens rörelse, så att punkten i fråga beräknas genomlöpa ett helt hvarf djurkretsen rundt på 26,000 år, det s. k. platoniska året). Så vardt Nyrén allt fastare knuten vid Pulkova-observatoriet, blef 1871 adjunkt-astronom och 1873 "äldre astronom" därstädes. Sistnämnda år var det han offentliggjorde det arbete "Die Polhöhe von Pulkowa", hvari först med hög grad af sannolikhet ådagalades, att rotationsaxelns läge inom jordkroppen är föränderligt, en viktig upptäckt, hvilken han sedermera bekräftade, äfven detta delvis före andra forskare, genom flera andra omfattande arbeten öfver variationerna i polhöjden. Till noggrannheten i iakttagelsen knöt sig en synnerlig flit och uthållighet och antalet af viktiga arbeten af hans hand växte för hvarje år som gick. De flesta af hans afhandlingar äro offentliggjorda i ryska vetenskapsakademien eller Pulkova-observatoriets publikationer, men talrika bidrag ha också lämnats af honom till de astronomiska tidskrifterna, bl. a. om Emanuel Swedenborgs kosmogoni i "Vierteljahrsschrift der Astronomischen Gesellschaft" år 1879. Icke mindre än tretton volymer af Pulkova-observatoriets annaler ha utkommit under hans redaktion.

När Nyrén 1868 kom till Pulkova, förestods observatoriet af den yngre Struwe: det var dennes fader Wilhelm Struwe, som år 1835 fått sig anförtrödt upp rättandet af den stjärnforskningsanstalt kejsar Nikolai I:s järnvilja hade beslutit skänka åt Ryssland. Den för den tiden ofantliga summan af 600,000 silfverrubel hade ställts till förfogande för ändamålet och ut-

rustningen blef också den yppersta både hvad instrument och ledning beträffade. Det anmärkningsvärda var emellertid, att det ryska elementet länge var så godt som orepresenteradt. De båda Struwe tillhörde en tysk släkt och af tjänstemännen var vid slutet af 1860-talet endast en infödd ryss. När Otto Struwe afgick som direktör, efterträddes han visserligen af en ryss — Bredikhin — en hetlefrad och rik adelsman, hvilken förnämligast var berömd för sina undersökningar om kometsvansar, men snart ledsnade han på uppgiften. Tanken kunde legat nära att öfverlämna chefskapet åt Nyrén. Att så icke skedde, torde närmast ha berott på, att denne troget fasthöll vid sitt svenska medborgarskap. I stället blef det en landsman till honom, Oskar Backlund, som 1895 trädde i spetsen för observatoriet, medan Nyrén, som redan 1890 befordrats till ställningen som vice direktör, intog platsen närmast intill honom, och fortsatte att beklåda den, tills han 1907 vid uppnådda 70 års ålder äntligen återflyttade till fäderneslandet. En rätt så underlig företeelse, att på detta sätt två svenskar stodo i spetsen för det väldiga tsarrikets viktigaste astronomiska institution. Det lärer dem till särskild heder att de uppburit sina viktiga ställningar på ett sätt, som uteslutit hvarje annars så lättväckt nationalistisk missnöjesstämning. Fastmer var det meningen att år 1914 lägga i Nyréns händer utarbetandet af den historiska festskrift, hvarmed observatoriet hade för afsikt att fira sitt 75-årsjubileum, då världskriget kom emellan och här som i så många andra fall lade hinder i vägen.

Efter återflyttningen till fäderneslandet har prof. Nyrén med samma outröttliga arbetshåg, som alltid utmärkt honom, fortsatt sin vetenskapliga verksamhet, framför allt fortsatt i Pulkova påbörjade beräkningar och materialbearbetningar.

Bland de många utmärkelser, som tillfallit prof. Nyrén, må särskildt nämnas att han sedan 1888 har rang af verkligt ryskt statsråd, att han är ledamot af alla de stora vetenskapliga samfundet i vårt land — af vetenskaps societeten i Uppsala sedan 1885, af vetenskapsakademien sedan 1890 och af Fysiografiska sällskapet i Lund sedan 1905 — samt att han är hedersledamot eller korresponderande ledamot äfven af ett flertal utländska akademier och lärda samfund. År 1899 fick han af franska vetenskapsakademien mottaga Valzpriset. Om den ställning han intager i den astronomiska världen, vittnar för öfrigt, att han under en följd af år hade säte i styrelsen för det internationella astronomiska sällskapet.

Från Nyréns vistelse i Ryssland bör för öfrigt erinras om den roll han spelat för den svenska kolonien i Petrograd. Han var med om den därvarande svenska föreningens bildande och valdes redan efter ett par år (1879) till dess president, på hvilken post han därefter kvarstod i icke mindre än aderton år, med aldrig svikande intresse verkande för föreningen. Vid sin aflyttning blef han också föremål för en lika välförtjänt som hjärtlig hyllning från dess och dess medlemmars sida.

På sin ättioårsdag kunde Magnus Nyrén sålunda blicka tillbaka på en sällsynt lång, nyttig och ärorik arbetsdag, nyttig och ärorik icke blott för honom själf och vetenskapen utan äfven för fosterlandet. Han har därvid tillika kunnat glädja sig åt en synnerligen god hälsa, som fortfarande håller krafterna och intresset uppe, och åt ett lyckligt familjelif. Redan 1872 ingick han äktenskap med en släkting till den Struwe-ska astronomfamiljen, Emelie Wall, dotter af grosshandlaren Gustaf Wall i Altona och dennes maka Mathilde Jensen. Trenne barn, två söner och en dotter, äfven de sedan länge bosatta i Stockholm, bidra dra nu att förljufva den förtjante äldringens lefnadsafton.

ANDERS PERSSON, MÖRARP.

Från Helsingborg ingick den 1 mars underrättelse, att f. riksdagsmannen Anders Persson i Mörarp efter en långvarig och plågsam blodsjukdom aflidit på därvarande lasarett. Med honom bortgick en af de främsta krafterna i det landtmanparti, som tryckte sin prägel på andra kammaren under den första mans-åldern af dess tillvaro.

Anders Persson var född i Bårslöf den 24 december 1835, son till landtbrukaren Per Nilsson därstädes och hans hustru Anna Jönsson. Redan vid 23 års ålder öfvertog han (1859) ett eget hemman i det närbelägna Mörarp och vann snart ett anseende för godt hufvud och begåfning för allmänna värf, som sträckte sig utöfver hemsöcknens område. När de nya kommunalförfattningarne 1863 trädde

FÖDD 1835. DÖD 2 MARS.

i kraft kallades han omedelbart till Mörarps förste kommunalstämмоordförande och då vid 1869 års andrakammarval Luggude stora domsaga delades i två valkretsar blef han den förste representanten i riksdagen för den sydliga af dem. Redan vid sin första riksdag slöt han sig till den skånska fraktionen af landtmanpartiet, inom hvilket han småningom kom att intaga en alltmera framträdande ställning, tills han år 1884 fick säte i dess förtroenderåd. Då hade han också hunnit genomgå graderna inom riksdagshierarkien: genom tillfälligt utskott till ordinarie ledamot af lagutskottet 1875, och statsrevisor 1879—80 samt 1885—96 till ordinarie ledamot af statsutskottet, där han från och med 1892 in-

Forts. å sid. 382.

Foto. H. Eriksén, Sköfde.

DET I DAGARNE HÖGTIDUIGEN INVIGDA SOLDATHEMMET I SKÖFDE.

Soldathemmet i Sköfde, afsett för de i staden förlagda trupperna, och uppfördt af föreningen Västergötlands soldathem invigdes högtidligen den 26 febr. i närvaro af ett stort antal inbjudna.

Föreningen Västergötlands soldathem, bildades i Sköfde år 1909 på initiativ af regementspastorn vid Lifregementets husarer hofpredikanten P. Nilsson o. invigde i början af innevarande år sitt första soldathem, förlagdt till Borås. Det nu i Sköfde invigda hemmet har i uppförande dragit en kostnad af 58,000 kr. Mot den ståtliga exteriören svarar en synnerligen praktisk och ändamålsenlig inredning. Förutom hemtrefliga och smakfullt ordnade sällskapsrum och serveringslokaler inrymmer byggnaden en stor samlings-sal, afsett för gudstjänster, föreläsningar o. d. Medel till det stora byggnadsföretaget hafva erhållits dels genom frivilliga gåfvor, dels genom utanordningar ur de enskilda lägerkassorna vid Skaraborgs regemente och Lifregementets husarer. Bland gåfvorna märkas dyrbara paramenta skänkta af garnisonens damer, samt en af hemmet af Levene församling depon. dyrbar gammal altartafla jämte predikstol.

Foto. L. Ericson, Sköfde.

DEN VACKRA SAMLINGSALLEN.

KARL HULTSTRÖMS ENGELBREKTSMONUMENT TILL FALUN.

KARL HULTSTRÖM
hvilken stora förslag till
Engelbrektsmonument anta-
gits af Falu stad.

I dagare har frågan om Engelbrektsmonumentet i Falu stad blifvit afgjord i det att kommitterade till uppförande antagit ett från föregående täfling omarbetadt förslag af skulptören *Karl Hult-*

Vidst. bilder:

KARL HULTSTRÖMS AN-
TAGNA FÖRSLAG TILL MO-
NUMENT ÖFVER ENGEL-
BREKT ENGELBREKSON
att resas i Falun. — T. v. för-
slaget i sin helhet; t. h. huf-
vudfigurerna. — E'ter foto.

ström, Stock-
holm. Det an-
tagna förslaget
framställer
Engelbrekt så-
som befriaren.
Med sitt drag-
na svärd aflug-
ger han de
draglinor hvar-
med dalkarlar-
na genom dan-
ska fogdars för-
tryck höllos
fjättrade vid
plogarna. Öfver
monumentets
tre figurer hvilat
en uttrycks-
full centralisering
i såväl
tanke som form,
som skänker
det ypperlig hel-
hetsverkan.

Herr Hultström, som genom detta för en ung skulptör hedrande uppdrag för första gången framträder inför en större offentlighet, har redan tidigare blifvit uppmärksammas, bl. a. genom ett par utmärkta porträttbyster å en nyligen hållen utställning i Liljewalchska konsthallen i Stockholm.

*

En utställning af äldre konst har i dagarne öppnats i Lund å universitetets konstmuseum. Utställningen, hvaraf behållningen går till Röda korset, har ordnats af pro-

Efter fotografier.

Kliche: hem. A.-B. 1907.

UTSTÄLLNING AF ÄLDRE KONST I LUND: Italiensk madonnabild från början af 1500-talet, troligen original. Tillhörig friherrinnan A. Ankarcrona, Lund.

fessor E. Wrangel. De utställda konstverken, ett 100-tal dukar af äldre mästare, komma dels från de stora skånska godsens, dels från Lund och Malmö samt utgöra en nog så imponerande samling, vlttnande om hvilka rika konstskatter provinsen innesluter. Flertalet utställda målningar tillhör den nederländska skolan, men äfven italienska, franska och tyska mästare äro företrädna på utställningen, hvilken jämväl inrymmer några arbeten af den svenske målaren Ehrenstrahl.

H. 8. D:s prenumeranter i Stockholm

behagaa vid prenumeratien hänvända sig till Bokhandeln eller till Hvar 8 Dags distribution, Apelbergsgatan 58 B, då tidningen fritt hembäres.
Rikstel. Norrm. 8573. Allm. tel 20968.

FRÅN SCENEN.

①

③

②

Den med stor förväntan motsedda urpremiären på *Hjalmar Bergmans* senaste dramatiska verk "*Marionettspel*" ägde rum den 2 mars på Dramatiska teatern i Stockholm. De båda spelen, betitlade "*En skugga*" och "*Dödens Arlekin*", äga en betydande fond af litterärt värde men kommo från scenen knappast till sin fulla rätt. De vikt gare rollerna innehades af herrar Nils Personne, Ivar Nilsson och Gustaf Molander samt fru Olga Raphael-Linden och Stina Hedberg.

URPREMIÄR PÅ "MARIONETTSPEL" AF HJALMAR BERGMAN PÅ K. DRAMATISKA TEATERN. 1 OCH 2 "DÖDENS ARLEKIN: 1. herr Nils Personne (prosten) och Ivar Nilsson (Bertil Broman). 2. Fru Stina Hedberg (Tyra) och herr Gustaf Molander (d:r Brisning).

3. "EN SKUGGA": Fru Olga Raphael (Bruden).

1 o. 3. Jäger, Stölm.

Kliche: Ernst Sjöresqvist.

Prins Viggo af Danmark var den 27 februari utsatt för ett allvarligt olycksfall, i det att han under en fälttjänstövning i Nord-Själland råkade stötta af hästen, därvid ådragande sig en del kontusioner å hufvudet samt en vrickning af ena foten. Prins Viggo, som är son till prins Valdemar af Danmark, måste på grund af de lidna skadorna under någon tid hålla sig i stillhet.

Foto. *Esfelt, Kjölnin.* PRINS VIGGO AF DANMARK som nyligen råkat ut för ett allvarsamt olyckstillbud under ridt.

Text till portr. nedan.

För vinnande af doktorsgraden försvarade härom dagen vid en disputation vid Lunds universitet *fil. lic. Marianne Mörner* en sin afhandling "La purgatoire de Saint Parice par Béro". Som fakultetsopponent fungerade docenten Christer Thorn och som andre och tredje opponenter magister H. Styff och *fil. kand. G. Lindblad*. Den lärda striden fördes på franska språket och respondenten skilde sig på ett glänsande sätt från sin försvarsuppgift.

EN ANNAN VÄRLD.

FÖR HVAR 8 DAG AF **ARTUR MÖLLER.**

VÄSTMARK lyfte sin klocka från nattduksbordet och kisade i det gråa halfdunklet mot urtaflan. Half tio, det var ju inte så farligt, han kunde godt slumra till en stund till. Bara en liten stund...

Hvad var det nu han drömde?

Hvar var det han var? Jovisst, han var ju hemma igen, hemma i det gula trähuset vid kastanjeallén. Och han hade känt sig så lycklig. Hans käraste, länge närda önskan hade helt oväntadt gått i uppfyllelse. Han hade fått en velociped. Visserligen bara en trehjulig: "När du blir större så att dina ben räcker ned skall du få en riktig", hade fadern sagt.

Nu cyklade han omkring i allén. Det gick fortare än han trodde, ibland tyckte han nästan att han flög. I fönstret stod hans mor och nickade uppmuntrande mot honom. Han var lycklig.

Han ville sjunka tillbaka i detta igen. Han ville fortsätta att flyga på den sällsamma cykeln. Det fanns någonting annat också, men det ville han inte komma ihåg.

Hvem var det som kom därborta i alléns andra mynning, i det rödaktiga ljuset? Var det inte Lisbeth? Omöjligt, Lisbeth var ju död för flera år sedan. Men nu var det i alla fall hon.

Hon lade sin hand på styrstången och sade:

— Du får ta mig i ditt knä igen.

Då genomlades han af en rysning så ljuf, att han aldrig tyckte sig ha känt dess like.

Men i detta ögonblick ringde det. Intensivt, hotfullt, obevekligt. Å, det var skolklockan som ringde, han kom för sent, nu skulle det bli att stå i skamvrån.

Med hjärtat bultande af dof ångest vaknade han.

Och verkligheten strömmade åter in öfver honom. Det var sin rumsgrannes, den ryske sånglärarens signal han hört genom väggen. Klockan var alltså tio.

Han vacklade upp och satte med en frossbrytning sina fötter på den kalla vaxduksmattan.

Klockan två idag... klockan två var det han skulle ha hela beloppet i sina händer. Annars kunde han strax packa sin kappsäck.

Nå han hade ju en utväg. En utväg, som igår hade förefallit honom så ypperlig, så osviktig att det bara förvånat honom att han inte anlitat den långt förut.

Idag, i det gråa morgonljuset hade den förlorat sig betydligt.

Han kände sig inte ens säker på att han skulle ha panna att försöka den.

Konrad Hjelmars... Hvilket ansikte skulle han sätta upp inför en sådan vädjan? Skulle han ha något som helst sinne för Västmarks situation? Han som aldrig behöft begära ett lån eller acceptera en växel, som kände bristen och trångmålet och dess många dyrköpta erfarenheter endast genom sitt kostbara bibliotek.

Men de voro ju i alla fall ganska gamla vänner. Tio år hade väl gått sedan de ätit sin första middag tillsammans. Det var Hjelmars som var värd den gången, han mindes den än. Och nästan alltid sedan hade det varit på samma sätt, inte bara ute i den magnifika Djurgårdsvillan utan äfven då de efter teatern — Hjelmars hörde till den fasta premiärpubliken — följts åt till en supérestaurant.

Västmark hade aldrig brytt sig om att protestera. Det vore ju helt enkelt löjligt, om han, en fattig konstnär, som lefde ur hand i mun. Och som ofta nog hade svårt att betala hyran till sitt rum skulle repartisera med en rentier som bodde i ett slott...

Forts. å sid. 378.

Foto. *Esfelt, Kjölnin.* FRÖKEN MARIANNE MÖRNER som i dagarne i Lund disputerat för *fil. doktorsgraden* på franska språket.

OVANLIGA VÄSTKUSTBILDER.

Amatörfoto. H. Bergström,
Marstrand.

**MARSTRANDS POST
FORSLAS PER HÄST
OCH SLÄDE** — en nu
daglig, annars sällsynt
tilldragelse.

Som en illustration till
den stränga köld, hvilken
i år härskat på Sveriges
eljes för sina milda vin-
trar kända västkust åter-
gifva vi här några bilder,
tagna nu i dagarne. Å

Foto Nilsson, Hunnebostrand.

**HUNNEBOSTRANDS
FISKARE UPPTAGA
EN HÅRD STRID MOT
SKÄRGÅRDSISEN, Ett
1 kilometers isband ge-
nomsågadt. Därunder:
Vadbåtar redo att ge-
nom den uppsågade
rännan gå ut på sill-
fiske.**

slungades ut i vat-
net, lyckades rädda
sig i lillbåten.

den ena bilden synes ett båtlag om tio fiskefartyg, alla från
Hunnebostrand, hvilka sedan början af januari legat infrusna
och afstängda från det rika vinterfisket. Befrielsearbetet ur
isbojan, hvilket af båtbesättningarne omedelbart igångsattes
och med seg energi fullföljdes, har först nu slutförts efter det
att ett isband af icke mindre än en kilometers längd genomsågats.

*

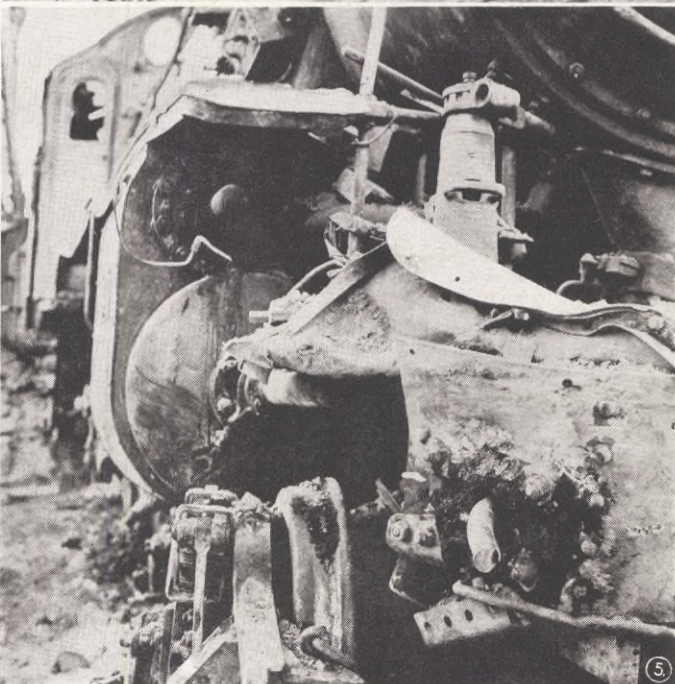
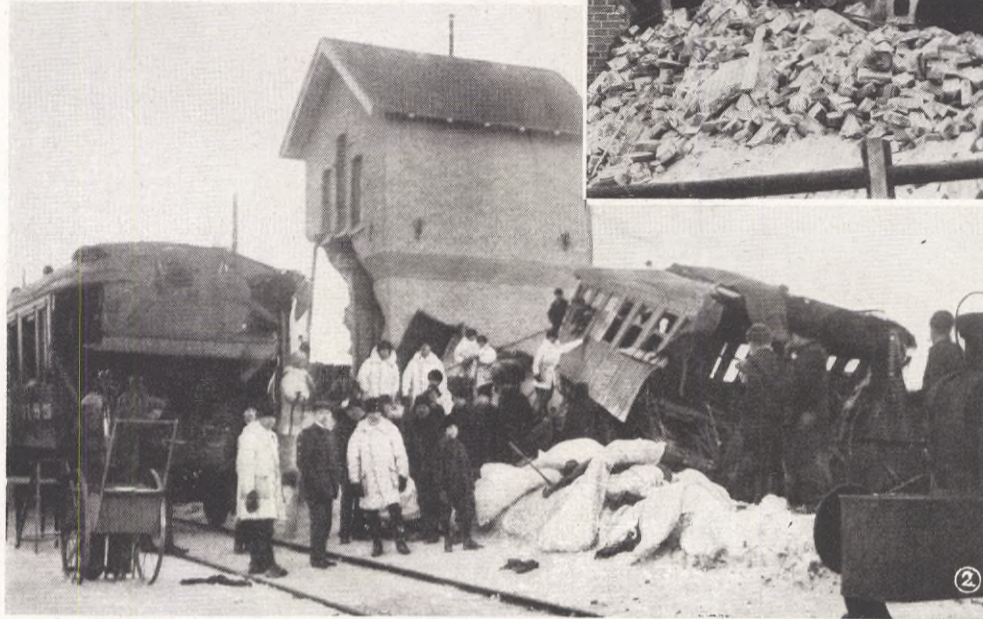
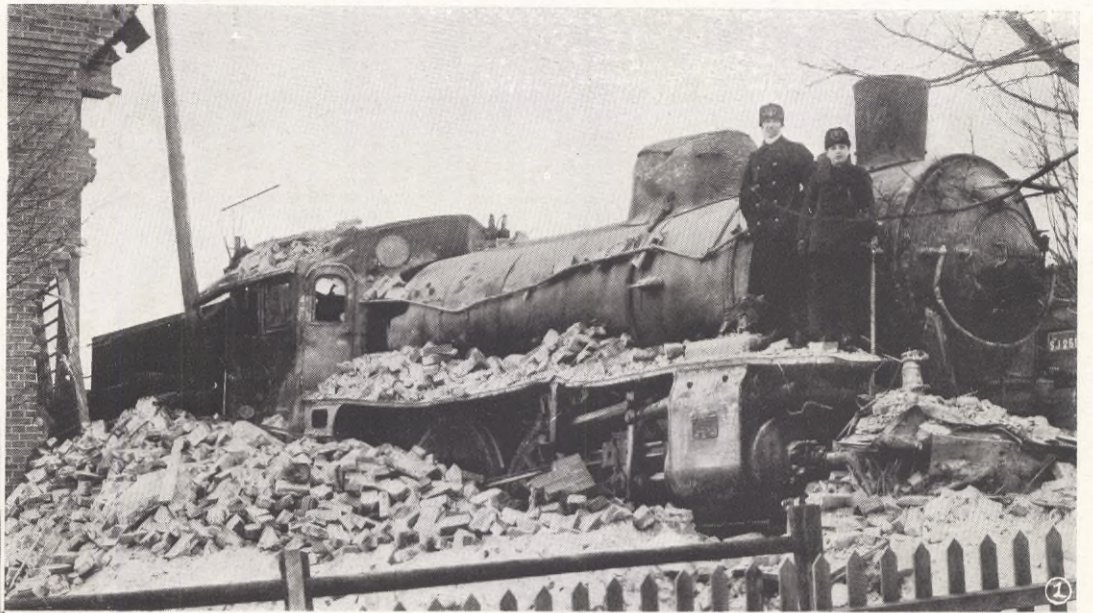

DEN I SÄCKEFJORDEN EXPLODERADE VADBÅTEN. T. v.: Olycksplatsen efter några timmar med resterna af den sjunkna
båten; t. h. båtens vadlag under bärgningsarbete. — Amatörfoto. G. Thorén, Strömstad.

DEN SVÅRA JÄRNVÄGSOLYCKAN VID HOLMSVEDEN.

En fasansfull järnvägsolycka, hvilken på det mest fruktansvärda sätt gick förhärjande ut öfver människolif och materiella värden inträffade den 26 febr. vid Holmsvedens station i Helsingland. Norrgående invalidtåget, hvilket nämnda dag vid 1/2 8-tiden på aftonen skulle passera stationen, ångade, då banan signalerades klar, med stark fart in på stationsområdet. I stället för att fortsätta på hufvudspåret körde tåg-sättet emellertid på grund af en fellagd växel in på ett sidospår, bröt, innan de af tågpersonalen vidtagna bromsningsåtgärderna hunnit verka, igenom den öfver spåret anbragta grofva spårbommen, fortsatte genom en kolgård, samt törnade till sist mot ett vattentorn af sten, hvilket delvis sönderprängdes. Vid den våldsamma stöten prässades under ett öronbedövande brak de fyra närmast loket gående personvagnarne in i hvarandra, bildande ett kaos af spillror, ur hvilket stego hjärteskärande ångestrop från de under spillrorna begrafda passagerarne.

Omedelbart efter olyckan, vid hvilken de mest hjärtslitande scener utspelades, igångsattes ett energiskt räddningsarbete, i hvilket äfven utkommenderad militär deltog. Med yxor och spelt arbetade man sig mödosamt fram genom vagnspillrorna till de döda och sårade, af hvilka de sistnämnda skyndsamt togs under behandling af den tåget medföljande sjukvårds-

1. DET FÖROLYCKADE TÅGETS LOKOMOTIV ÖFVERST AF STEN OG GRUS EFTER ATT HAFVA KROSSAT PUMPHUSETS FRÄMRE YTTERVÄGGAR. FOTOGRAFIN TAGEN KL. 7 MORGONEN EFTER KATASTROFEN. SE NR 5. FOTO. WIGSTEN, RAMNÄS.

2. OLYCKSPLETSEN. MILITÄR OG CIVIL SJUKVÅRDPERSONAL UNDER RÄDDNINGARBEJTE MED DE I DE KROSSADE VAGNARNE FÖROLYCKADE. FOTO. SOHLBERG, BOLNÄS.

3. EN AF DE KROSSADE VAGNARNE.

4. VY ÖFVER HOLMSVEDENS BANGÅRD EFTER OLYCKAN. VID X SYNES SEMAFOREN FÖR SÖDRA INFARTEN. TÅGET SOM JUST PASSERAR GÅR IN PÅ DET SPÅR ÄFVEN OLYCKSTÅGET SKULLE HA GÅTT; T. V. OM DETTA SYNES SLICKSPÅRET OG DET FÖROLYCKADE TÅGET VID DET KROSSADE PUMPHUSET.

5. LOKOMOTIVETS HÖGRA FRAMBUFFERT SOM TOG TÖRN I PUMPHUSET. EN TALANDE BILD. FOTOS. 3, 4 OG 5 REIMERS, GÄFLE.

T. H. ELISABETH TRÄDGÄRDH, DEN UNGA SJUKSKÖTERSKAN SOM, SJÄLF ALLVARSAMT SKADAD, DOCK MED FÖRBISEENDE HÄRAF FÖRST BISTOD VID HJÄLPEARBEJTE.

personalen, för hvilken fältläkaren doktor Ekeröth stod som ledare. Med det förolyckade invalidtåget följde inalles 228 personer. Af invaliderna blevo tio dödade och tjugu svårt skadade, hvarjämte den utståndna svåra nervschocken i många fall torde hafva haft en ur hälsosynpunkt ytterst menlig inverkan. En af tågets sjukvårdspersonal, sjuksköterskan fröken Elisabeth Trädgårdh, som vid olyckstillfället befann sig i en af de främsta vagnarne, blef vid dennas sönderprängning svårt skadad. Trots de allvarliga blesyremra deltog fröken Trädgårdh med själfuppoffrande hjältemod i räddningsarbetet bland de sårade, till dess slutligen de allt häftigare kroppsliga plågorna tvingade henne att själf intaga sjuklägret. Tågpersonalen undslapp utan svårare skador, äfven, som genom ett fullständigt under, lokföraren och eldaren, hvilka vid olyckstillfället båda tappert blevo stående på sin post.

Sedan invalidtåget kompletterats med nytt lokomotiv och två vagnar i stället för de krossade fortsattes den albrutna färden norrut.

Enligt den verkställda undersökningen synes skulden till den svåra järnvägsolyckan, hvars materiella skada, lågt räknadt, anslås till en kvarts million, ligga hos personalen vid Holmsvedens station, i det att körsignal härifrån gifvits till det ankommande invalidtåget utan att dess förrinnan tågvägen enligt gällande föreskrifter inspekterats och befunnits klar.

Fort. fr. sid. 374.

Men han hade heller aldrig lånat af Hjelmar eller ens låtit honom få en inblick i sina affärer. Var det af någon slags stolthet att inte begära en tjänst som aldrig skulle kunna kvitteras med någon återtjänst? Eller bara en estetisk önskan att ha *ett* umgänge som förblifvit intakt och ogrumladt af hvarje art af penningtransaktion?

Just detta borde komma honom till godo nu. Det hade han i alla fall räknat med igår. Idag angreps han af en ny tanke: kanske kommer Hjelmar att tro att jag sparat honom alla dessa år för just en situation som denna. Ett stort kort som man inte spelar ut förrän det verkligen gäller.

Nå då bör han åtminstone förstå, att nu gäller det!

Västmark hade kommit ned på gatan. En cykelklockas gälla drill kom honom att fara samman som för ett piskrapp.

Ja, hans nerver befunno sig i ett bedräfligt skick. Var det den ideliga ekonomiska hetsen, den hotande katastrofen, som genom utvecklandet af en otrolig energi och kombinationsförmåga — det smickrade han sig verkligen med — blifvit uppskjuten år från år, men som väl ändå en gång måste komma? Eller var det den fördömda whiskyn? Bah, båda delarna utan tvifvel, liksom det ena var en konsekvens af det andra.

Västmark hade ännu inte lyckats skaka af sig morgonens skygghet, dess öfverkänsliga motvilja mot möten och samtal af alla slag, som han alltid erfor denna tid på dygnet. Han såg på sitt ur: hon var inte elfva än. Han kunde godt hinna äta frukost först. På någon liten källare eller ölstuga där man kunde finna en skum och ostörd vrå ..

*

Han stannade och andades djupt framför den patriarkiska villans strama hvita fasad. Han hade gått den långa vägen så raskt, att hjärtat bultade hörbart.

Men hade inte tänkt öfver hur han skulle formulera sitt ärende, af gammal vana litande på sin ingifvelse. Det fick bero på stämning och omständigheter.

En värdig betjänt i kindpolissonger och grått livré med gröna axelklaffar öppnade och mottog hans kort. Efter ett par minuter var han tillbaka: jo doktorn tog emot, om herr Västmark behagade stiga in i galleriet.

Hans steg på trappornas granitplattor gifvo ett ekande genljud.

Den livréklädde öppnade en skjutdörr, och lämnade honom med en bugning åt sig själf.

Västmark stod i galleriet. Det rådde en egendomlig gyllne dager därinne från de mattslipade takfönstren. När man stod här, hade man svårt att föreställa sig att det var grå november med låg smutsig himmel, med fuktgråt från de aflöfvade träden och dytungva vägar.

Västmark kom att tänka på ett ord som Konrad Hjelmar en gång småleende fällt i Operans foyer:

— Man skall aldrig gå ut före lykttändningen såvida inte solen skiner.

Nej, man skulle inte det. Men bankerna togo nu en gång så fatalt lite hänsyn till solen ..

Han sjönk tungt ned i en af de djupa svällande klubbstolarna, som flankerade ett indiskt rökbord med små underliga offerskålar till askkoppar. Men några cigarretter syntes inte till.

Västmark skulle gärna ha rökt en cigarrett just nu. Det skulle bestämdt ha verkat som ett lugnande strådrag på hans skälfvande nervsträngar. Men han påminde sig att värden inte tyckte om att man rökte här i galleriet. Han ville ha dess atmosfär i fred.

Ja det var bestämdt en säregen atmosfär härinne. Eller var den bara en produkt af inbillningen, denna vaga obeskrifliga doft af någonting gammalt och för-

nämt, af gammal stelnad oljefärg och gyllenläder, eller hvad det nu var.

Västmark såg på sitt ur. Nu hade han knappt en timme kvar. Hvarför dröjde Hjelmar? Ville han fördmjuka på något sätt?

Hvad här var tyst, tyst som i ett tempel. Ingen klocka hackade upp tiden och med sina visare. Det hetsande bruset från gatorna nådde ej hitut.

Det var som om tiden stannat.

De odödliga på väggarna betraktade honom stilla. Bouchers och Lancrets herdinnor logo skålmskt med förföriska attityder. Egron Lindgrens unga spanjorskor sände honom smältande ögonkast. Sergels faun och Jordaens barbenta figurer hälsade honom från mytens leende värld och det primitiva lifvets sorglöshet.

Ett stort Goetheporträtt med de senare årens stränga slutenhet kring läpparna tog inte sina mäktiga ögon ifrån honom. Att vara Goethe, ja. En berömd strof kom för hans minne:

Ja detta känner jag är sannt, och gifvet
till mål som högsta visdom stannar vid:
blott den förtjänar friheten och lifvet,
som vinner dem i daglig strid ..

Men hvad menas med daglig strid? Strid mot sig själf, mot lögnen inom och utom en, mot allt som höll en nere och hindrade en att nå fram till klarhet öfver världen och sig själf.

Tja, sådana där saker kunde ju ett geheimeråd ha tid och råd att ägna sig åt. Herr Västmark hade nog också sin dagliga strid, men han fick vara nöjd om den klarade honom från bankrutt, eller något ännu värre. "Friheten och lifvet" — åhnej så stora ting gällde den inte. Men var den då egentligen värd att kämpas vidare?

Han reste sig och dref med händerna i byxfickorna nedåt den stora salen. Det gyllne ljuset omflödade honom som solsken. Här och där stannade han framför någon renässansduk, hvars starka färger ännu tycktes stråla med hela sin ursprungliga glans, stråla af ett lif på hvilket själfva tiden gnagde förgäfvat.

Ja här inne var lifvet, det verkliga, oförgångliga lifvet —. Här gick han i återskenet af de stora riktiga människornas lefnadsöden, midt under stormarna och skeppsbrotten ändå alltid präglade af den skapandes lugn, den målmedvetnes okuflighet. Här gick han bland dem som en trashank, en son af den modiga gatan, det tomma jaktet, den surögda novemburdagen därute...

Han stannade midt på golvet, det kom plötsligt en ny, hård och trotsig glans i hans blick.

Men i samma ögonblick gick det en sprittning genom hans nerver. Ljudet af ett draperi som rasslade åt sidan och af lätta elastiska steg kallade honom tillbaka.

Doktor Hjelmar skyndade emot sin gäst med båda händerna framsträckta och det kontemplativa, af världens mest soignerade, svartglänsande hår och halskägg inramade hufvudet karaktäristiskt på sned.

— Så?

— En sådan god idé af dig att titta ut till mig. Du får inte ta illa upp att jag låtit dig vänta.

— För all del, mumlade Västmark i en omotive-rad förvirring som om han plötsligt blifvit öfverraskad i en intim situation.

— Här var nämligen en man som hade en affär att föreslå mig — och en affär som intresserar mig mer än jag kan säga.

Västmark smålog respektfullt:

— En affaire d'art således.

Hjelmar lät handen vållustigt glida genom sitt silkesmjuka krusiga skägg, och hans ögon gliittrade som

vissa gröna odlors, då han lutade sig fram och nästan halfhviskade:

— Ja, min vän. En pastell, inte större än såhär. Men en pastell af *Maurice de la Tour*.

— Åh, verkligen! Västmark kände att en lägre grad af häpnad skulle ha beredt hans värd en besvikelse, kanske rent af sårat honom. Men är du säker på att den är äkta?

— Säker! Nej, det kan man ju aldrig vara. Jag bet mig i tummen i våras på en Jan Steen, som jag kunde ha svurit på att ingen annan kunde ha gjort. Och allt hvad jag nu vågar påstå är att denna inte kan vara mera de la Toursk än den är.

— Nå, men det borde väl egentligen vara nog. Den är ju lika vacker äfven om den är målad af en smart och rutinerad tekniker, som har märkt att man lättare gör affärer på världsmarknaden med andra signaturer än sin egen. Det fordras ett stilsinne som gränsar till genialitet för sådana — låt oss kalla dem pasticher, det kan jag försäkra dig. Vete sjutton om de inte egentligen ha större intresse än originalen.

Hjelmar skar en putslustig grimas som man inte skulle ha väntat i hans världsmannafysionomi.

— Men i så fall hade jag inte behöft betala den med fjorton tusen.

Västmarks farhåga att den andre lagt märke till hur han sekundsabbt hajade till vid beloppet var fullkomligt öfverflödig. Doktor Hjelmar hade inte en tanke till öfvers för annat än sin pastell.

— Har du inte lust att titta på den själf, mumlade han, och drog upp ett ryssläderetui ur innerfickan. Nog är den värd att se.

På ett litet blad, af ungefär ett spelkorts storlek, hade konstnären med fyra eller fem färgkritor kastat ned en bröstbild af en ung kvinna. Den bara armen lyste skär och rund, där hon framför spegeln höll på att placera en mouche strax invid ena munvinkeln skålmska grop.

Västmark böjde sig beundrande öfver det lilla konstverket, som vännen inte släppte ur handen.

— Är den inte deliciös, så säg. Ack jo, den är alldeles säkert äkta. Se bara på persikokinden. Där

är hela dunigheten och de la Tours oändligt lätta hand i skuggningen under hakan. Näsan är också typisk. Eller hvad säger du själf? kom det i ett visst tonfall af otålighet som om Hjelmar dock inte lyckats besegra sina egna tvivel.

— Ja, hvad jag säger är inte mycket att rätta sig efter. Det är så många år sedan jag såg hans saker i St Quentin.

Ett eftersinnande veck hade lagt sig mellan Västmarks ögonbryn och det var verkligen inte på sig själf han tänkte.

— Känner du Erik Lamm, konservatorn? Inte det? Han är annars specialist på de franska sjuttonhundratalsgubbarna och ingen är skarpare än han på signaturer.

Hjelmars ögon glödde af en spänning och en ifver som hotade att beröfva honom hela hans sirliga behärskning:

— Men kan man inte be honom komma ut ett slag i alla fall? Du känner honom ju sedan gammalt och kan presentera mig. Hvar bor han? Ja, det gör ju ingenting, jag skickar bilen och vi har honom här om en halftimme. Jag får väl tillfälle att göra honom någon återtjänst en gång, hoppas jag.

Västmark stod tyst och såg på sin klocka. Ett egendomligt leende förtunnade hans läppar. Inom den halftimmen går mitt öde i uppfyllelse mumlade han — eller tänkte han det bara?

Hjelmar tycktes i alla fall ingenting ha hört, så uppfyllt som hela hans själ var af problemet om det lilla kortet var af de la Tour eller någon förfalskare.

— Telefonera till honom, jag ber dig det. Och medan vi väntar dricker vi ett glas *Lacrymae Christi* och jag får visa dig ett par Rops som du bestämdt aldrig har sett.

— Men om nu Lamm skulle finna att pastellen inte är af de la Tour?

Hjelmar höjde axlarna:

— Så får jag väl stå mitt kast, efter som jag låtit dufvera mig.

— Du tänker således inte försöka komma åt förfalskarn på något sätt?

— Nej, hvad skulle det tjäna till. Doktorn lade sin arm på Västmarks. Det finns en allmänna telefon här till höger. Kära du —?

Västmark betraktade under tio sekunder sin vän konststälkaren med en blick, som denne först senare skulle förstå.

Det är bra, tänkte han, i det han gick till telefon. Må då mitt lilla likgiltiga öde fullbordas här.

TVÅ SVENSKA URPREMIÄRER PÅ BLANCHES TEATER:

T. v. "Handsken" af Gordon Bennet. Två akters dektivkomedi: Torsten Winge (Barradon) och fröken Gulli Natorp (m.me Hasgar). T. h. "Heder", 1-akts skådespel af skådespelaren Ernst Eklund (debut, författare). Fröken Alice Uddgren (Annie Bergman) och Ernst Eklund (Gustaf Landberg).

Foto. Malmström, Sthlm.

Portr. fotograf. Klische: Bengt SJ/veersparre.
W. PETERSON-BERGER PÅ 50-ÅRS-
DAGEN DEN 27 FEBRUARI.

Amatörfoto. G. Lundberg. Malmö.
JUSTUS HAGMAN, 40-årigt jubileum
såsom skådespelare.

Till närmast föregående nummer ingick från fotograf Borg Mesch i Kiruna en serie fotografier af kyrkoherde Westeson; de voro af redaktionen beställda genast efter det ryska äfventyr kyrkoherden blef utsatt för, men herr Mesch hade otur efter sin mångmilafärd i 40° kyla för vår räkning och träffade prästmannen först flera dagar senare. Vi ville då samtidigt med införandet af dessa bilder presentera den förträfflige fotografen och telegrafstaför efter hans porträtt. När det icke kom finga vi införa den lilla uppsatsen om honom ändå. Nu efteråt kommer porträttet — herr Mesch hade denna gång änyo varit på långfärd, om också ej i rissla — han var på besök i Stockholm.

Vi återgifva nu porträttet och tillfoga följande data: F. 1869 och egen fotograf sedan sitt 20:de år, först i Gäfle; for sedan till Amerika — med bibehållande af affär i Sverige — och genomreste under 1896—97 de flesta staterna. Etablerade efter hemkomsten atelier i Landskrona som öfverläts 1903. Fick ny atelier färdig i Kiruna 1900 och är en af de äldsta in-

BORG MESCH. "Vildmarkens foto-
graf." (Se föreg. n:r).

Efter porträtt.

Klische: Bengt SJ/veersparre.

Foto. Modtn, Stockholm.
GILLIS GRAFSTRÖM. Den unge skrid-
skomästaren som svårt skadats genom
olycksfall.

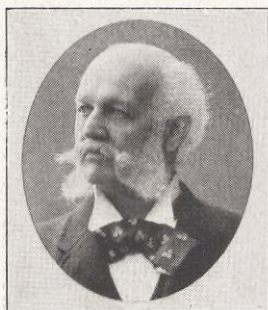
flyttade på orten. Är en förträfflig landskapsfotograf och har som sådan särskildt egnat sig åt Lappland och Skåne; är prisbelönad och allmänt erkänd. Dessutom sportsman och skicklig skidlöpare — tog vid 40 års ålder idrottsmärket i guld.

H. 8. D. har i alla år i herr Borg Mesch haft en vän och gynnare och tacka honom.

Svenske mästaren i konståkning på skridskor *Gillis Grafström* från Stockholm, som den 25 febr. gaf uppvisning i konståkning i Borås, råkad under sin vistelse därstädes ut för ett nog så hotande olycksfall. Herr Grafström kom nämligen på grund af ett misstag att öppna dörren till en hisstrumma och att i mörkret trampa ut öfver tröskeln, hvarvid han från tredje våningen störtade ner i källaren. Han återfanns här liggande medvetlös och med en del skador, hvilka dock lyckligtvis ej voro af lifsfarlig karaktär.

BLIF MEDARBETARE
- - I HVAR 8 DAG. - -

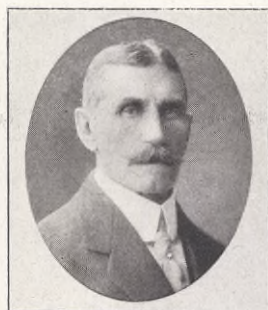
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

T. W. NORDENFELT.
Kammarherre. — Stockholm.
75 år 1 Mars.*

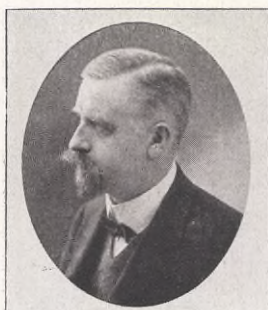
S. AMILON.
F. d. Disponent. — Stockholm.
70 år 11 Mars.*

O. E. SCHERSTÉN.
Öfverste. — Djursholm.
65 år 7 Mars.*

P. L. H. A. THAM.
Öfverste. — Jönköping.
60 år 7 Mars.*

H. G. SÖDERBAUM.
Professor. — Stockholm.
55 år 12 Mars.*

C. O. ELFSTRÖM.
Förste Stadsläkare. — Sundsvall.
55 år 13 Mars.*

C. J. E. WIMAN.
Professor. — Upsala.
50 år 10 Mars.*

C. G. NYBLOM.
Skriftställare. — Stockholm.
50 år 26 Febr.*

F. W. FORSBERG.
Konsul. — Grosshandlande.
Göteborg. — 55 år 12 Mars.*

K. E. ÖSTLUND.
Direktör. — Stockholm.
55 år 18 Febr.*

N. K. BERLIN.
Jägmästare. — Östersund.
50 år 23 Febr.*

O. ÖSTLIN.
Ing. Verkst. chef h. Bolinders.
Stockholm. — 50 år 13 Mars.

O. I. EHRNGREN †.
Byggnadsingeniör. — Stockholm.
F. 55. † 14 Febr.*

C. A. G. S. SPARRE †.
Friherre. — Gunnebo.
F. 63. † 1 Mars.*

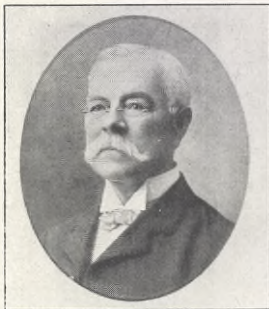
O. BAGGE †.
Auditör. — Sölvesborg.
F. 65. † 24 Febr.*

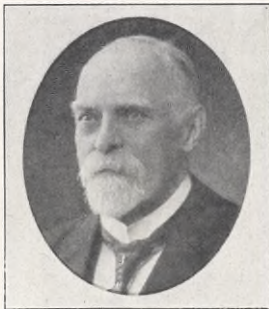
E. W. FLOBECK †.
Direktör. — Göteborg.
F. 73. † 27 Febr.*

* Data å nästa sida.

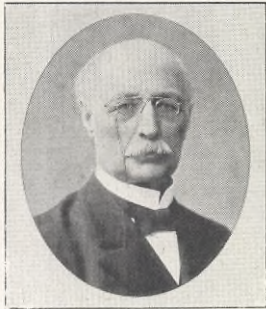
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

J. A. BROQUIST †.
F. d. Hårdsskrifvare. — Karl-
stad. — F. 38. † 21 Febr.

C. F. FLODMAN †.
F. d. Postmästare. — Upsala.
F. 38. † 22 Febr.

C. G. LUNDQUIST †.
F. d. Professor. — Upsala.
F. 41. † 25 Febr.*

O. LUNDBERG †.
F. d. Batingeniör. — Malmö.
F. 41. † 13 Febr.

* Data här nedan.

THORSTEN NORDENFELT. Afg. fr. Tekn. inst. 61, anst. å kontor i London 62–66, egen firma der 67–74, under åren 75–90 intresserad i ett flertal industriella företag i England o. i Sverige, serskildt att nämna The Maxim Nordenfelt guns & ammunitions Co. Lim. Inneh. 90–95 artilleristisk konstruktionsbyrå i Paris. Kammarherre 85. Numera bosatt i Sverige o. här verksam för tillverkning inom landet af kulsprutor f. armé o. land-storm. Hellsidsportr. o. biograf. årg. VIII: 23.

SJUNNE AMILON. Afg. fr. tekn. skolan i Malmö 69, anst. v. verkst. i Sv. o. utl. t. 74; ing. v. Avesta Jernverk 74–77, v. Surahammars br. 77–89, deleg. i firman Zacco & Bruhn i Stockholm 89–92, disp. f. Granefors koppar- o. mess-verk 92–93, disp. v. Bultfabr. a.-b. i Hallstahammar 93–15. Sedan 15 förordn. spec. lär. i jernets manufakt. v. Bergshögskolan i Stockh.

OTTO SCHERSTEN. Uijt. v. Gotl. nat. bevär. 74, utex. fr. Gymn. centr.-inst. 78, lär. i gymn. o. vapenför. v. krigsskolan 85–95, lär. i mil. gymn. v. centr.-inst. 95–03, öfv.-ltn. v. Gotl. inf.-reg. 03, tf. chef f. reg. 07, öfverste i armén 09, afsk. 10; i res. Förestånd. i Stockholms stads bad- o. simnir., ordf. i fören. f. fäktkonst. främj. Erh. tillfölje sina betydande förtjenster om befrämjandet af svensk idrott Förtjensttecknet f. idrott 12.

ALEXANDER THAM. Uijt. v. Västg. Dals reg. 75, major 01, v. Hall. reg. 02, öfv. ltn. v. Kalm. reg. 04, öfverste o. chef f. Jönk. reg. sedan 09.

HENRIK SÖDERBAUM. Stud. 79, fil. dr. 88, docent i kemi i Upsala s. a., lektor i kemi, kem. tekn. o. mineral. v. Chalmers tekn. läroanst. 93, professor o. förestånd. f. agrirkulturkem. afd. v. Landtbr.-akad. experim.-tafält 99, förestånd. f. Centralanst. f. försöksväx. på jordbruksomr. afd. f. landtbr.-kemi sedan 07. Led. af Landtbr.-akad. o. Vet.-akad. af Vet. o. Vitt. samh. i Göteborg, led. af Vet. ak. Nobelkomm. sedan 01; Vet. akad. preses 12. Vetensk. kapl. förf.

CARL ELFSTRÖM. Stud. 81, med. lic. 90, förste stadsläk. i Sundsvall sedan 94. Stadsfullm. 99–17, ordf. i helsovnumd. 95–17, landstingsman 05–17.

CARL WIMAN. Stud. 88, fil. dr. 95, docent i paleontologi i Upsala 96, personl. prof. i samma ämne sedan 11.

GÖRAN NYBLÖM. Efter all. stud.-ex. elev v. Musik. akad. som violinist. stud. i utlandet o. var 92–97 anst. v. orkestrar i Paris, 98–03 v. Hofkapellet i Stockholm. Derefter egen sigt af komposition o. musikskriftstalleri.

FREDRIK FORSBERG. Alg. fr. Göteborgs Hand.-inst. 81, derefter kontorsanst. i Göteborg t. 98 och startade då jemte meddeleg. firman Forsberg och Mark, numera med filialkontor i Stockholm o. Malmö; ensam deleg. sedan 16. Firman är en af Göteborgs mera betydande affärsrus, hufvudsakl. i kolimport, jernexport o. rederiörrelse. Hufvudredare o. verkst. dir. i ångf.-a.-b. Enar. Led. af stadsfullm.; fullm. i Redarefören., styr.-led. i Jernverksfören., A.-b. Finansinstitutet, A.-b. Industribanken. Sedan 08 persiskt konsul.

KARL ÖSTLUND. Sedan 91 deleg. i firman Arvid Böhlmarks i Stockholm, efter ombildn. t. A.-b. Arvid Böhlmarks lampfabrik 97 dess verkst. dir. äfvensom f. det dermed sammanslagna A.-b. Pukebergs glasbruk.

Forts. fr. sid. 371.

tog viceordförandestolen. Vid samma rlksdag blef han tillika ledamot af talmanskonferensen och hade vid sin sista — 1896 — äfven uppnått ålderspresidentens förnämliga ställning. Vid det årets nya andrakammarval föll han emellertid genom, ett offer för de förenade anloppen från å ena sidan den nya landtmannahögern, å andra sidan det i valkretsens grufdistrikt starkt växande arbetarepartiet. Året dessförinnan hade han utnämnts till den i Malmöhus län synnerligen kräfvande domänintendentbefattningen, som han med nit och duglighet skötte ända till år 1912. Han fortsatte därjämte att utöfva kommunala förtroendevärf: från och med 1870 tillhörde han Malmöhus läns landsting och var därinom vice ordförande från 1888 och till dess han år 1909 drog sig tillbaka inför de proportionella valen. I många år var han dessutom ordförande i distriktets vägstyrelse.

Det inflytande Anders Persson utöfvade i riksdagen, i landstinget och hvar hälst hans kraft anlätades, berodde icke blott på hans klara förstånd och rediga

NILS BERLIN. Stud. 86, genom. Skogsinst., e. jägmäst. 92, jägmäst. i Pärellfvns rev. 1900, i Åre rev. 10. På sin tid kommt. v. ordf. i Jockmock. Har inlagt stor förtjenst om höjandet af det allmänna intresset f. skidåkning; bildade bl. a. Jockmocks skidlöparefören. 02 styr.-ordf. der, i Östersunds skidlöp.-klubb 13; styr.-led. i Fören. f. skidlöpn. främj. i Sverige 08. Jemväl intresserad skytteväpn.

OTTO EHRNGREN †. Utex. fr. Tekn. skolans byggn.-yrkesskola i Stockholm 82, anst. h. ark. i Petersburg 83, v. Stockh. stads arbeten 87–90, v. Operabyggn. 90–98; byggn.-inspekt. h. Stockh. stads folkskolor. Kirko-vård, led. af kyrkoråd, ordf. i Stockh. byggn.-fören. sedan 10. Styr.-led. i Govenii Minne samt i Södermalms h. lärov. f. öl.

CARL SPARRE †. Egnade sig efter afsl. skolestudier af köpmannabanan men bosatte sig efter kort tid på Gunnebo som han disponerade. Den vackra egendomen, belägen i närheten af Göteborg, har som bekant en gång tillhört John Hall. — Med högt kultiveradt sinne har S. under årens lopp återgifvit corps de logiet med dess franska trädgård sitt ursprungliga slottsliknande yttre, medan han fyllt dess inre med en betydande samling konst o. preciosa. — Vid konstnirs- o. museimöten i Göteborg ha besök å Gunnebo o. besende af samlingsarne der ingått sasom välkomna moment, och äfven prins Eugen har tagit dem i intresserad skåskådande. — Vi hänvisa till en rikt illustr. artikel om Gunnebo i årg. XII: 40.

OTTO BAGGE †. Stud. 83, hofr.-ex. 92; tj.-g. i Generalullstyr. o. poststyr. 89–96, v. aud. v. Blek. bat. 97, advokat i Sövesborg sedan 98, aud. v. Blek. bat. 09. Ordf. f. stadsfullm. sedan 07, i hamnstyr. o. spritbol.

ERIK FLOBECK †. Intr. efter afslutade studier 94 i tjänst v. Eriksbergs mek. verkstad, hvilken då innehades af fadern; tj.-g. der sasom verkstadsingeniör intill faderns fränfalle 04 o. blef då verkstadsens chef o. verkst. dir. samt v. ordf. i styr. — Under synnerligen insiktsfull ledning utvecklades verkstaden från hufvudsakl. reparationsverksamhet t. en omfattande nybyggn.-rörelse. — Göteborgs första stora flytdocka anskaffades af verkstaden. För några år sedan öfverg. bolaget t. Broströmska rederiifirman, dervid dock F. kvarstod sasom direktör o. verkstadschef. — Åtnjöt sasom verkstadsman det bästa anseende, var v. ordf. i Sv. verkstadsfören. västra krets o. led. af fören. öfverstyr.; v. ordf. i styr. f. Ömsesid. olycksfalls-försäkr.-fören. Sv. verkstäden. På hans initiativ bildades Göteborgs frivill. motorbåtsflottij; hvilken institution sedan följts af organ. af hela landets friv. motorbåtskår. Genom testamentariska dispositioner har F. donerat betydande belopp till verkstadsens tjänstemän o. personal samt till allmännyttiga institutioner i Göteborg.

GUSTAF LUNDQUIST †. Stud. 58, utex. fr. Tekn. inst. 60, fil. dr. 69, docent i fysik i Upsala s. å., professor i mekanik i Upsala 75–06. På sin tid led. o. skattmäst. i Vet. soc.

framställningskonst utan nästan lika mycket på ett angenämt personligt väsen, som äfven i det enskilda umgänget möjliggjorde dessa egenskapers utnyttjande på ett sätt som icke är allom med samma gåfvor gifvet. Faktiskt var han i senare delen af 1880-talet och under den del af 1890-talet han tillhörde riksdagen Andra kammarens näst Olof Jonsson i Hof och Sven Nilsson i Efveröd mest inflytelserika personlighet. Det var sålunda förnämligast på honom det berodde, att 1892 års s. k. urtima härordningsreform blef genomförd och det tillskrifves också i hög grad hans concilianta inflytande, att de båda landtmannapartiernas sammanslagning vid 1895 års riksdag kom till stånd. I båda fallen visste motståndare att tala om oreña bevekelsegrunder som medverkande faktorer vid bestämmandet af hans hållning; det skulle ha varit domänintenduren, hvarmed excellensen på Östanå skulle lockat. Helt säkert voro dessa rykten att skriva på det politiska förtalets räkning. Både den ena och den andra gängen stodo Anders Perssons insatser i god öfverens-

Amatörfoto. Westlund, Varberg.

Kliché: Pont & Berggren.

VÄRLDSKRIGET.

Den politiska och krigskrönikan hade äfven under veckan 25 febr.—4 mars åtskilliga data att anteckna. Spänningen mellan Förenta staterna och Tyskland snarare växte än aftog: president Wilson infann sig i kongressen och meddelade, att han önskade erhålla sådana fullmakter att han kunde möta situationens allvar, visserligen samtidigt förklarande, att ingen af de vägar hans politik beträder för till krig. Då han emellertid ämnar låta beväpna amerikanska handelsfartyg och en sådan handling i Tyskland uppfattas som krigsorsak, kan tydligen ett öppet fiendligt förhållande mycket snart komma att inträda. Represantanternas hus biföll med 403 röster mot 13 Wilsons anhållan om bemyndigande att beväpna handelsfartygen. Till konfliktens skärpning bidrog vidare, att Cunard-ångaren *Laconia* på 18,000 ton den 26 sänktes af en u-båt vid engelska kusten. Ångaren gick utslutande i passageraretrafik, två amerikanskor sägas ha frusit ihjäl i räddningsbåtarna. För öfrigt räddades nästan alla ombordvarande. Slutligen har spänningen mellan de båda storstaterna i hög grad skärpts genom mer eller mindre autentiska avslöjanden rörande tyska intriger att förmå *Mexiko och Japan* att sammangadda sig mot Förenta staterna. Saken har förut varit känd af amerikanska regeringen och säges nu ha varit en af orsakerna till den tvära brytningen.

U-båtskriget kräver fortfarande dagligen en mängd

Forts. fr. sid. 382.

stämme både med hans personliga skaplyne och hans politiska förflutna. Hvarken han eller det parti han tillhörde hyllade någon idépolitik i högre bemärkelse och det kan knappt betvivlas, att den landtmannaklassens intressepolitik, som låg på botten af landtmannapartiets försvars- och skatteprogram, kräde både ett bifall till de nittio dagarne och de båda landtmannapartiernas återförening.

För denna landtmannaklassens intressepolitik var Anders Persson en god men ingalunda krass representant. Kampen för grundskatternas och indelningsverkets afskrifning fördes i rättvisans namn och att detta icke blott var en fras, ville han och hans närmaste meningsfränder gärna ådagalägga i handling genom tillmötesgående äfven af andra samhällsklassers kraf, i den mån de kunde motiveras med en hänvisning till hvad rättvisan bjöde. Så var han i det längsta en

T. v.: BORÅS NYA RÅDHUS PÅ OSÄKER CRUND — en föga sannolik följd af en donationsprocess mot staden.

En vidtomfattande donationsprocess har i dagarne anhängiggjorts mot Borås stad af Juan Ahlenius i Barcelona och ett 40-tal andra personer å olika orter, hvilka anse sig som lagliga arvingar till den på 1800-talet aflidne handlanden H. Nelson i Borås. I stämningen yrka kändandena, att staden måtte förpliktigas att till dem återlämna ett antal tomter, som Nelson testamenteriskt donerat till Borås. Ett par af de omstridda tomtarna ingå i det område, där stadens nya ståtliga rådhus reser sig.

offer; hur effektivt det verkar är lönlöst att söka inhämta. Emellertid tycks särskildt i Medelhafvet en stegring i det sänkta fartygstonnaget vara att förmärka. Engelska och franska upplysningar häfda alltjämt att sjöfarten ingalunda kunnat lamsläs.

De båda amerikanska ångarne *Orleans* och *Rochester* anlände under veckan välbehållna till Bordeaux, där de hälsades med stort jubel.

Lätta tyska sjöstridskrafter gjorde natten till den 26 febr. en *raid* mot engelska kusten och bombarderade Broadstairs och Margate.

På krigsskådeplatserna till lands har på ett par håll viktigare händelser rapporterats. På *västfronten* började tyskarna en serie återgående rörelser vid *Ancre*, dikterade af strategiska hänsyn. En hel del byar föllo härunder i engelsmännens händer; tyskarnes front, som förut gått i spetsigt framskjutande, ohållbar vinkel, har gått ut och ligger nu alldeles invid *Bapaume*, vare sig operationen bör kallas frivillig eller inte är den sannolikt inledningen till betydelsefulla strider. Engelsmännen ha sträckt ut sin andel af västfronten, så att deras trupper stå ända nere vid *Roye*.

Det andra viktiga militära resultatet uppnåddes af engelsmännen i Mesopotamien, där de återeröfrat *Kut-el-Amara* och tillfogat turkarna stora förluster. Äfven på andra fronter ha tecken börjat förekomma till ökad stridsverksamhet; så är fallet vid *Riga* och på delar af rumäniska fronten.

I tyska riksdagen höll *Bethman-Hollweg* ett storpolitiskt tal; han försäkrade, att u-båtskriget skulle fullföljas utan inskränkningar och belyste bl. a. förhållandet till Amerika. Riksdagen ajournerades till den 20 mars.

bestämd motståndare till spannmålstullarne, hvilka tycktes på ett orättvist sätt fördyra brödet för de icke spannmålsproducerande samhällsklasserna; så var han anhängare af en sänkning af det gällande 800-kronors-strecket för den politiska rösträtten, då detta orättvist utslöte mängden redbar och duglig medborgare från ett inflytande, hvarpå denne med samma rätt som andra kunde göra anspråk; så motarbetade han med framgång den beryktade Örbomska s. k. munkorgslagen, hvarmed det nya systemet ville kringskära den för det bestående obekväma samhällskritiken. Intet tvifvel kan råda därom, att när landtmannapartiets historia en gång kommer att skrivas, Anders Perssons namn däri kommer att intaga icke blott en framträdande, utan äfven en vacker plats.

Närmast sörjes den hädangångne af fem döttrar, en bror och en syster.

Efter fotografi

Källa: Jernst. 24 1916-1917

KÖLDEN I PARIS. KÖ UTANFÖR STORA OPERAN där man får kupong till en säck kol som afhämtas från stället.

En kontingent tyska kvinnor och barn, inalles 113 personer, hörande till den i Ryssland internerade tyska civilbefolkningen, anlände den 1 mars med det s. k. rysståget från Haparanda till Stockholm, där de långväga resenärerna, kommande från Vettuga vid Svarta havets kust, fingo njuta ett dygns välbehörlig hvila innan färden till Tyskland åter anträdde. Bland den talrika barnskaran funnos många af spädaste ålder, ända ned till endast ett par dagar gamla och således födda under resan, hvilken tagit icke mindre än nitton dagar i anspråk. Hemsändandet af de ifrågakvarande civilfångarne hade utverkats af tyska hjälpföreningen i Stockholm, hvilken äfven vidtagit de mest vidtomfattande anordningar för främlingarnes mottagande i den svenska hufvudstaden. Ett godt kvarter var där iordningställt för dem, hvarförutom en myckenhet kläder utdelades bland de mest utblottade.

Vidst. bild: SENATOR POSSEHL, LÜBECK den äfven i Sverige bekante tyske storköpmannen, som här i landet äger betydande bruksegendomar, och som nyligen vunnit fullständig upprättelse efter ett mot honom i Tyskland anhängigjort åtal för export till England, har nyligen gjort stora krigs- o. a. donationer.

INNEHÅLL:

Professor Magnus Nyrén (biografi och helsidesporträtt). — Anders Persson i Mörrarp †. — Prins Viggo af Danmark. — Den stora järnvägsolyckan vid Holmsveden, W. Peterson-Berger 50 år. — Från våra scener. — Bilder till dagskrönikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "En annan värld". Berättelse af Artur Möller.

Vidst. bild: TYSKA BARN FRÅN RYSKA FÅNGLÄGER I STOCKHOLM PÅ GENOMRESA HEM.

Efter fotografi.

Källa: Jernst. 24 1916-1917

Ejstertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller oovilkorligt förbud.